

KÖNYV KÖNYVTÁR KÖNYVTÁROS

2007/06

Megújult a kurrens Magyar Nemzeti Bibliográfia

Az Országos Széchényi Könyvtár 2007. április 6-án bocsátotta útjára a kurrens Magyar Nemzeti Bibliográfia megújult internetes szolgáltatását.

A kurrens nemzeti bibliográfia rendszere 1946-tól számított története során több változást ért meg. Az utóbbi időkben, 2003 óta kétheti rendszerességgel csak a könyvek bibliográfiája jelent meg, több formában: html formátumú webes szolgáltatásként, illetve a régi nyomtatott füzetekre emlékeztető, kinyomtatható pdf formátumban. Az új periodikumok webes füzeteinek megjelentetése a 2003/6-os füzet kibocsátása óta szünetelt, az egyéb dokumentumtípusokról a kurrens, nyomtatott bibliográfiájuk megszűnése óta nem áll rendelkezésre nemzeti bibliográfiai szolgáltatás.

A Magyar Nemzeti Bibliográfia WWW nevű elektronikus bibliográfiai folyóiratot öt ágazatban tesszük közzé:

<i>Könyvek Bibliográfiája</i>	– félhavi füzetekben,
<i>Új Periodikumok</i>	– negyedévenként,
<i>Kartográfiai Dokumentumok</i>	– negyedévenként,
<i>Zeneművek: Kották</i>	– negyedévenként,
<i>Zeneművek: Hangfelvételek</i>	– negyedévenként.

Az eddigi szolgáltatástól – amelyben a Könyvek Bibliográfiájának csak a mindenkori utolsó öt füzete volt elérhető az interneten – eltérően az MNB gyarapodó füzeteit a honlapon archiváljuk visszamenőlegesen 2002-ig.

A Könyvek Bibliográfiája – WWW továbbfejlesztett rendszere átvette a korábbi nyomtatott, majd pdf formátumú füzetek funkcióit is (szakcsoportos beosztás, indexek), ezért 2007. január 1-jével a Könyvek Bibliográfiája – PDF című kiadványunkat megszüntettük. 2003 és 2006 közötti archív állománya letölthető az OSZK honlapjáról.

A webes füzetek anyaga különféle indexek segítségével kereshető, és minden rekord letölthető HUNMARC formátumban.

A szolgáltatás az eddigi helyén, a www.oszk.hu oldal "MNB" menüpontjánál érhető el.

KÖNYV, KÖNYVTÁR, KÖNYVTÁROS

---

16. évfolyam 6. szám

2007. június

Tartalom

Könyvtárpolitika

- Bényei Miklós:** Eltérhetetlen kötelék. Régi-új gondolatok a helyismeret jelentőségéről 3
- Amberg Eszter:** A nyilvános könyvtárak jegyzékének 2006. évi változásai 12

Műhelykérdések

- Mikulás Gábor:** Haszon, nyereség és hozam a könyvtárban 16
- Budai László:** „... a szentesi könyvtár már a valódi gazdálkodás jeleit mutatja”
Beszélgetés G. Szabó Lenkével, a szentesi könyvtár ügyvezetőjével 23
- Vidra Szabó Ferenc:** Könyvtárak a büntetés-végrehajtási intézetekben 30
- Bujdosóné Dani Erzsébet:** Az információs rendszerek hatása a tanulási szokásokra – keresési stratégiák a felsőoktatásban 36
- Közhasznúsági jelentés a Magyar Országos Közös Katalógus Egyesület 2006. évi tevékenységéről 42

Konferenciák

- Tóth Máté:** A könyvtári ellátás korszerű formái az Európai Unió országaiban 45
- Hangodi Ágnes:** A Könyvtári Intézet törekvései a szakemberek információs-kommunikációs technológiai felkészítésében 51

Könyv

- Rác Ágnes:** Kézikönyv az időszaki kiadványok könyvtári kezeléséről 56

From the contents

Miklós Bényei: Old and new considerations about local work (3);
Eszter Amberg: About changes in 2006 in the list of libraries open to all (12);
Gábor Mikulás: Profit, gain and revenue in libraries (16)

Cikkeink szerzői

Amberg Eszter, a Könyvtári Intézet munkatársa; *Bényei Miklós*, a Debreceni Egyetem tanára; *Budai László*, a veszprémi Eötvös Károly Megyei Könyvtár munkatársa; *Bujdosóné Dani Erzsébet*, a nagykőrösi Szabó Károly Városi Könyvtár igazgatóhelyettese; *Hangodi Ágnes*, a Könyvtári Intézet osztályvezetője; *Mikulás Gábor*, információs és PR tanácsadó, GM Consulting; *Rácz Ágnes*, az Országos Széchényi Könyvtár gyűjteményfejlesztési és feldolgozási igazgatója; *Tóth Máté*, a Könyvtári Intézet munkatársa; *Vidra Szabó Ferenc*, a Könyvtári Intézet munkatársa

Szerkesztőbizottság:

Bartos Éva (elnök)

**Biczák Péter, Borostyániné Rákóczi Mária, Győri Erzsébet,
Kenyéri Kornélia, Poprády Géza**

Szerkesztik:

Mezey László Miklós és Vajda Kornél

A szerkesztőség címe: 1827 Budapest, I. Budavári Palota F épület – Telefon: 224-3791; E-mail: 3k@oszk.hu;

Internet: www.ki.oszk.hu/3k

Közreadja: a Könyvtári Intézet

Felelős kiadó: **Bartos Éva**, a Könyvtári Intézet igazgatója

Technikai szerkesztő: **Korpás István**

Nyomta az AKAPRINT Nyomdaipari Kft., Budapest

Felölős vezető: **Freier László**

Terjedelme: 5,7 A/5 kiadói ív.

Lapunk megjelenését támogatta az

Oktatási és Kulturális Minisztérium

Nemzeti Kulturális Alap

OKM

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Terjeszti a Könyvtári Intézet

Előfizetési díj 1 évre 4800 forint. Egy szám ára 400 forint

HU-ISSN 1216-6804

Bényei Miklós

Eltéphetetlen kötelék

Régi-új gondolatok a helyismeret jelentőségéről*

Néhány éve, 2000 áprilisában és októberében az MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete kérdőíves felmérést készített öt megyei és tíz városi könyvtárban. A több mint kilencszáz kitöltött kérdőív ismételten megerősítette a korábbi és azóta lezajlott, egy vagy két-három intézményre korlátozódó vizsgálatok, illetve a mindennapi gyakorlati tapasztalatok tényeit: a helyismereti információkra és az őket hordozó dokumentumokra vonatkozó olvasói, használói igény mennyiségileg is tetemes, mélységében és az indítékokat tekintve megigencsak differenciált.¹ Hasonló jelenségről, nevezetesen a helyi, lokális információk iránti érdeklődés fokozódásáról, megélénküléséről tanúskodnak a tömegtájékoztatással foglalkozó szociológiai kutatások is. A történetírásban² és még jó néhány tudományágban (földrajz, szociológia, ökológia, néprajz stb.) szintén pontosan kitapintható tendencia a mikrostruktúrák beható elemzésére irányuló törekvés. Vajon mivel magyarázható ez az alig-alig kielégíthető információéhség? Mi lehet az oka, hogy már régóta, a felvilágosodás korától, még inkább a polgárosodás kibontakozásától a lokalitás ilyen vonzerőt gyakorol az emberekre? Messze nem a teljes válasz igényével, csupán néhány régebbi és újabb gondolat felvetésével, körbejárásával talán közelebb jutunk a színes és sűrű szövétnek felfejtéséhez. Közben, főleg az első problémák taglalásakor a szokásosnál több idézet olvasható majd, mert ezúttal a tekintélyek szava különösen sokat nyom a latban.

A helyismeret használja

Viszonylag korai a felismerés, hogy a lokális információk iránti érdeklődés elsődleges oka a társadalmi élet földrajzi tagolódásában keresendő. Hagyományosan a helyi, az országos és az egyetemes szférát szokás megkülönböztetni. Az egyes ember legközvetlenebbül szülő-, lakó- vagy munkahelyéhez, iskolájához, vagyis egy szűkebb környezethez kötődik, erről tud vagy szeretne tudni (relatív)

---

* A Magyar Könyvtárosok Egyesülete Hajdú-Bihar Megyei Szervezetének rendezvényén, 2007. március 8-án elhangzott előadás első részének szerkesztett szövege.

a legtöbbet, ehhez kapcsolódik érzelmileg–értelmileg a legerősebben. Finoman fejezi ki ezt az érzést Csokonai Vitéz Mihály 1800-ban írott lírai sóhaja: „Minden föld ugyan hazája / A jó embernek: való! / De mégis születte tája / Mindennél előbbvaló.”³ Bő száz évvel később az erdélyi Tamási Áron eltéphetetlen kötelékről beszél: ha falum határához érek – kezdi –, „nyűgbe ver valami különös érzés, melyhez hasonlót soha semmi nem ébreszt bennem. Csak a föld, hol ringott a bölcsőm. [...] Rabja vagyok. És nem tehetek egyebet, hordom ezt az örökös, láthatatlan bilincset...”⁴ A tőlünk jóval távolabb élő jeles dán író, Jens Peter Jacobsen így vallott ugyanerről: „Múltán zokog és érzi magát elhagyatottnak az, aki az egész óriási földön nem mondhat magáénak egyetlen picit sem, melyet áldhat, amelynek jót kívánhat, amely felé túláradó szíve fordulhatna, és amely után honvágya lehet, mikor a honvágy szárnyat akar bontani lelkében.”⁵ A lokális értékek szeretetéhez és tiszteletéhez erős identitásérzés társul, és ennek tudatában az egyén tenni is akar az adott közösségért. Az így felfogott lokálpatriotizmus aztán az egyik legfennköltebb emberi érzés, a hazaszeretet, és az egyik legtisztelretreméltóbb tulajdonság, a hazafiság kiindulópontja, konkrét megnyilvánulási formája, a nemzeti azonosság tudat megingathatatlan alapja. Szabó Zoltán, aki gyönyörű könyvet írt a magyar földről és népéről, a francia Jules Renard szavait idézte: „Három vagy négy ház, éppannyi föld és víz, amennyi a fáknak kell, a gyermekkor néhány halovány emléke, melyek hívásunkra készségesen eljönnek, mily egyszerű mindez, a haza!”⁶

Hoppál Mihály, a kiváló néprajztudós nemrég arról értekezett, hogy a helyi hagyományok, hitek, szokások, erkölcsök, életmódok stb. ismerete, megbecsülése kikezdetetlen bázisa a kulturális pluralizmusnak, a mostanában oly gyakran hangoztatott multikulturális közeg létrejöttének és megmaradásának, a különféle népek, népcsoportok együttélésének. „A helyi közösségek évszázados létükkel bizonyították képességüket, hogy alkalmazkodni tudnak környezetükhöz mind ökológiai, mind pedig társadalmi értelemben, vagyis hogy a szomszédos népcsoportok képesek egymás mellett élni, megőrizve sajátos kulturális arculatukat.”⁷ Innen már csak egy lépés más népek gondolatvilágának, más államok teljesítményének toleráns megértéséhez, az emberiség által teremtett értékek elismeréséhez. Más irányból pedig – hogy most Glatz Ferenc történést idézzük – „A világ más népeinek sokkal alaposabb ismerete szükséges ahhoz, hogy az egyén, de ugyanúgy a lokális közösség érdekeit reálisan megfogalmazhassák.” Majd így folytatta: „nemzeti érdek ebben a globalizálódó világban, hogy minden kis nemzeti kultúrának jelen legyenek a világ népeiről szóló ismeretek.”⁸

Már a tizenkilencedik században számosan felfigyeltek arra, hogy a nemzeti fejlődés és a lokalitás között nyilvánvaló összefüggés van. Noha egy ideig mintha elfelejtkezett volna erről a szellemi elit, a múlt század némely tudományos (főként történetírói, szociológiai, ökológiai) és politikai irányzata felelevenítette a gondolatot. Egyre szélesebb körben tudatosult, hogy egy-egy ország története, néprajza, gazdasága, kultúrája stb. nem kis részben helyi jelenségekből, folyamatokból tevődik össze, tehát a tudományos kutatás és a politikai-államhatalmi irányítás nem nélkülözheti a helyi információkat, az ún. mikrostruktúrák vizsgálatát. Benkő Samu erdélyi történész mutatott rá: „Magasból kétségtelenül messze lehet látni, de a finomabb részletekhez – rejtőzzenek azok a társadalom vagy a lélek mélyén – mégiscsak alá kell szállni, le kell hajolni.”⁹ A magyar nemzet jelene és közeli

jövője, távolabbi sorsa jelentékeny mértékben attól függ, hogy sikerül-e kellően megismerni a lokális jelenségeket, feltárni és mozgósítani a helyi erőforrásokat, megtalálni és kidomborítani az egyes régiók, kistérségek, települések helyi sajátosságait, előnyé formálni a helyi eltéréseket. Az európai felzárkózás, a tényleges nemzeti felemelkedés csakis a lokális gyökerekből táplálkozó tradíciókra alapozva képzelhető el. „...*hagyományok nélkül nem működik semmi, így az innováció sem*” – szögezte le a már idézett Hoppál Mihály.¹⁰ Különösen nincs kulturális megújulás, egyáltalán kultúra – ha azt a szó igazi, nemes értelmében fogjuk fel.

A közelmúlt fejleményei még egy izgalmas szempontra, folyamatra irányítják rá az érintettek figyelmét. A gazdasági és kulturális globalizáció szükségszerű és békés eszközökkel alighanem megállíthatatlan áramlatáról van szó. A sodró lendület, a kulturális színvonal már-már kétségbeejtő süllyedése azonban érthető módon sokakban visszatetszést kelt, és hasonló félelmet okoz a rosszul értelmezett, a helyi, kisközösségi (másként: népi) kultúra rombolásával járó modernizáció is.¹¹ Ilyen körülmények között a lokalitás újabb szerepet kap. Miután a civilizáció- és modernizáció-ellenes szemlélet és magatartás nem fogadható el (és egyébként is hiábavaló), a nemzeti és helyi értékek felszínre hozatala, megismertetése, netán újjáélesztése kínál olyan fogódzókat az egyes embereknek, a kisebb közösségeknek is, amelyekben megkapaszkodhatnak. Bizonyára nem véletlen, hogy elsősorban Európában, de a világ más tájain is mennyire komoly erőfeszítések történnek a nemzeti és kisközösségi sajátosságok, a lokális értékek megtartására, a helyi érdekek előtérbe helyezésére, a helyi szellemi örökség megőrzésére, ápolására, sőt fejlesztésére. A szabadságvágy mellett valószínűleg ez indukálta a híres perui író, Mario Vargas Llosa optimista jóslatát: „*A globalizáció nem fogja megszüntetni a helyi kultúrákat: egy nyitott világban valamennyi értékes és túlélésre méltó részük megtalálja majd azt a termékeny talajt, amelyen virágba borulhat...*”¹² Nagy valószínűséggel csakis ezáltal garantálható a természeti környezet megóvása, a kis nyelvek megtartása, a falusi és városi hagyományok továbbéltetése, a nemzetiségek és az etnikai kisebbségek sajátos vonásainak megőrzése stb. Sőt, az elsőrendű gazdasági érdek is a lokalitás előtérbe állítását diktálja. Gyulai Iván közgazdász fejtegette egy 2002-ben tartott előadásában: „*A helyi erőforrások hasznosítása kulcskérdés a fenntartható erőforrás-gazdálkodás szempontjából. A helyi gazdálkodás a közösség és környezete viszonyrendszerében valósul meg, szervesen illeszkedik a közösség életéhez, lehetővé teszi a szerves kultúra folyamatoságát, a közösség együttműködését, a helyi környezeti értékek megbecsülését.*”¹³ Nemcsak a történészek, néprajzkutatók, közgazdászok, természettudósok, írók és más gondolkodók látják ezt világosan, hanem az Európai Unió józan politikusai és az UNESCO megfontolt képviselői is. Hiszen gyakran elmondják, leírják, hivatalos dokumentumokba (így 1992-ben a maastrichti szerződés 151. cikkelyébe vagy 2001-ben a Lundi alapelvekbe) foglalják, hogy az emberi jogok teljes körű érvényesülésének, a nemzetközi béke megvédésének, a környezeti pusztulás megállításának, az elvakult ideológiák garázdálkodásának, a felhalmozott szellemi kincs megóvásának elengedhetetlen feltétele a helyi értékek, hagyományok megtartása, támogatása, a nemzeti és lokális örökség hozzáférhetővé tétele. Könnyen belátható tétel, hogy a helyi sajátosságok, a kulturális egyediségek mindenképpen gazdagítják az uniót, a világot, ezért az önazonosságok megőrzése megkerülhetetlenül szükséges.

A könyvtári szolgáltatások

Közismert tény, hogy a könyvtárak helyismereti tevékenysége közvetlenül vagy közvetve sokat segít a szűkebb környezetre, egy adott helyre vonatkozó információk felkutatásában, feltárásában, az érdeklődők és a használók rendelkezésére bocsátásában, segít a szűkebb közösség önbecsülésének kialakításában és elmélyítésében, segít megélni a családi és egyéni múltat, és ezer szállal kapcsolódik a mindennapi élethez. Mivel a jelen pillanatban zajló történések a következő pillanatban már a történelem részévé, az őket dokumentáló szövegek, képek, hangfelvételek, elektronikus rögzítések stb. rögtön történeti forrássá válnak, a könyvtárak a tágran értelmezett múlt információ-anyagának összegyűjtésével, megőrzésével pótolhatatlan szerepet töltenek be a hagyományok, az egykori értékek átörökítésében, a múlt, a jelen és a jövő közötti folyamatosság, sőt folytonosság megvalósulásában, megvalósításában. Szerteágazó, összetett feladat ez, amelynek egyik sajátos eleme, mint ahogy azt az elmúlt évek évfordulós hullámai lépten-nyomon bizonyították, a helyi személyek kultuszának ápolásában való közreműködés. A könyvtárak a lokális információk és dokumentumok kezelésével, közvetítésével vitathatatlanul nagy, semmi mással nem pótolható szerepet játszanak az emberi szellem által valaha létrehozott és a napjainkban keletkező szellemi javak számottevő hányadának megmentésében, más megközelítésben a helyi, az országos és az egyetemes folyamatok értelmezésében, összekapcsolásában.

A helyismereti szolgáltatás voltaképpen eszköz a Benkő Samu által említett mélyrepüléshez: közelebb visz a társadalmi mozgás és az egyéni-családi élet apróbb mozzanatainak megismeréséhez és megértéséhez, előmozdítja a lokálpatriotizmus és a nemzeti identitástudat kialakulását és megszilárdulását. A könyvtárak és a közreműködő könyvtárosok hasznos szolgálatot teljesítenek, hiszen hozzájárulnak a lokális tudat erősítéséhez, a nemzeti önismeret elmélyítéséhez, a helytörténetírás, a hazai tudományosság fejlődéséhez, az adott hely, az adott közösség, tágabban az egész nemzet, az egész ország felemelkedéséhez.

A hétköznapi tapasztalatok és az elvi-logikai megfontolások egyaránt arra intenek, hogy a könyvtárakban a szolgáltatás megszervezésekor (a gyűjtőkör megállapításánál, a gyarapításnál, a tájékoztatás során stb.) mindig az előforduló legmagasabb igényekből kell kiindulni. S ez rendszerint a tudományos kutatás igénye, még – mint ahogy az IFLA irányelvei hangsúlyozzák – a legkisebb könyvtárakban is: „Minden közművelődési könyvtár egyben tudományos könyvtár és információs központ is a saját székhelyére vonatkozó témákban”.¹⁴ A helyismereti munka fontos társadalmi rendeltetése a történeti források felderítése és megőrzése, a jelenre koncentráló regionális vizsgálódásokhoz kútfők szolgáltatása. A tudományos feladat másik összetevője a kutatási segédletek rendelkezésre bocsátása az előzetes tájékozódás megkönnyítésére; a harmadik pedig a helyismereti-helytörténeti kutatások eredményeinek közvetítése, sok esetben népszerűsítése.

A közéleti-gyakorlati funkció szintén sokrétű: közvetlen vagy közvetett módon részvétel a helyi döntések megalapozásában, a helyi információk (pl. az önkormányzati határozatok) szétsugároztatása és magyarázata, közreműködés a településfejlesztést érintő kérdések, valamint a környezet- és természetvédelmi problémák megoldásában, segítségnyújtás az oktatási-nevelési folyamat szubjektumainak (a pedagógusoknak és a tanulóknak) és az időszaki sajtó (a helyi lapok, rádiók,

televíziók) munkatársainak, adatszolgáltatás a lokális művészeti megbízások teljesítéséhez stb. Mindez természetesen feltételezi és megkívánja, hogy a közkönyvtárak fenntartói – elsősorban ők – szorgalmazzák és legalább erkölcsileg, ám lehetőleg anyagilag is támogassák a helyismereti tevékenységet, mert szoros érdekük fűződik hozzá. Találhatóan és nagyon szépen írt erről a minap az egyik publicista, N. Kósa Judit: „*az a közösség, amelyik lemond a múlt megőrzéséről, az saját szerves működését, érdekérvényesítő képességét, döntési potenciálját, lényegében közösségi létét kockáztatja.*”¹⁵

Ma már egyre többen belátják, hogy a helyismereti munka nem valami provinciális befelé fordulás (amivel hosszú ideig vádolták vagy gúnyolták), hiszen jelentősége túlnő az adott település, az adott megye határain, valójában az egész ország történelmének és jelenének megismerését szolgálja. Tehát a helyismereti gyűjtés, feltárás, tájékoztatás, a helyismereti kiadványok összeállítása nem csupán az adott hely (megye, város, község) érdeke, hanem elengedhetetlen feltétele a magyarországi fejlődés megbízható, pontos tanulmányozásának. Ennélfogva a helyismereti tájékoztató és bibliográfiai munka része a szakmai információk folyamatoknak, kiegészítő része a nemzeti bibliográfiai tevékenységnek, áttételesen az egyetemes információáramlásnak. A helyi, az országos (vagy nemzeti) és az egyetemes információk körének szoros kapcsolódása, egymásba fonódása mindig is megfigyelhető volt, de ez a tünet a számítástechnika és a távközlés forradalmi jellegű változásai nyomán különösen előtérbe került, különösen jól érzékelhető. Az informatikai fejlődés, elsősorban az internet létrejötte megteremtette a technika feltételeit a lokális információk világméretű áramlásának. Más megközelítésben: a könyvtárak helyismereti szolgáltatásai, a helytörténetírás és más regionális irányú tudományok termékei kitörhetnek az elszigeteltség állapotából, az országos és az európai tartalomszolgáltatás mértékadó elemei lehetnek. Klaus-Dieter Lehmann, a Német Nemzeti Könyvtár igazgatója írta: „*A világot átfogó hálózatosításnak [...] egyúttal arra is lehetőséget kell teremtenie, hogy a helyi és regionális értékek rákerüljenek erre a hálózatra.*”¹⁶

Alighanem az említett tényezők felismerése, továbbá a tizenkilencedik század közepétől az amerikai public librarykben és a német városi könyvtárakban kezdődő, majd számos országban kibontakozó gyakorlat tanulságai tükröződnek az IFLA 1985-ben közzétett irányelveiben, amelyek minden közművelődési könyvtárban szükségesnek tartják a helyismereti szolgáltatás kialakítását.¹⁷ A társadalmi elvárások és a szakmai érvek mellett hazánkban jogi kényszer is motiválja a nyilvános könyvtárak helyismereti tevékenységét. Konkrétabban: az 1997. évi CXL. törvény 65. és 66. paragrafus a közkönyvtárak (a megyei és a városi, községi önkormányzati könyvtárak) számára egyértelmű kötelezettségként írja elő a helyismereti dokumentumok gyűjtését és a helyismereti tájékoztatást.¹⁸ Két megjegyzés okvetlenül ide kívánkozik.

Bár a törvény jelzett passzusai a közkönyvtárakról rendelkeznek, tudatában kell lennünk, hogy a helyismereti információszolgáltatás a magyarországi könyvtárügyben többszoros. A tudományegyetemi könyvtárak (a debreceni, a szegedi, a pécsi) egy ideig tájkönyvtári teendőket is elláttak; a saját intézményükre vonatkozóan más egyetemi és főiskolai, továbbá a kutatóintézeti, kórházi stb. könyvtárak is folytatnak helyismereti gyarapítást és feltárást, tájékoztatást; hagyományosan gazdag helyismereti állománnyal rendelkeznek az egyházi gyűjtemények; közismert a

megyei és városi múzeumok, levéltárak szakkönyvtárainak helytörténeti dokumentumbázisa; a régi középiskolai könyvtárak hajdani lokális anyagának példája nyomán és a Nemzeti alaptanterv követelményeihez igazodóan lassan-lassan az iskolai könyvtárak helyismereti és iskolatörténeti gyűjteményei is felzárkóznak. Mindebből következik, hogy a csatornák egybehangolása nagyon fontos a kielégítő és ki-egyensúlyozott információ- és dokumentumellátás érdekében.

A hazai könyvtárak helyismereti tevékenységének története sajátosan alakult. Eleinte a múzeumi és levéltári könyvtárakra korlátozódott, majd a nyilvános városi könyvtárak (hasonlóan a tudományos jellegű német városi könyvtárakhoz) a tudományos kutatás, főleg a helytörténetírás támogatásának szándékával gyarapították állományukat helyismereti dokumentumokkal. Az ötvenes-hatvanas években egyre inkább a megyei könyvtárak szerepe került előtérbe, az 1964-ben kelt miniszteri utasítást követően megyéenként centrálisan alakult a helyismereti szolgáltatás, a városi, községi és más könyvtárak kiegészítő funkciót kaptak. A hetvenes évek elejétől a könyvtár-politikai irányítás és a szakma mértékadó képviselői intenzíven szorgalmazták az akkori „B” típusú (azaz városi és járási) közművelődési könyvtárak helyismereti tevékenységének megindítását, illetve fellendítését; az örvendetes gyorsasággal és energikusan kibontakozó mozgalom magával sodorta a községi könyvtárak némelyikét is. A kilencvenes évek politikai, kulturális és főleg technikai változásai ösztönözték a kisebb települések nyilvános könyvtárainak helyismereti szolgáltatásait is.¹⁹ A legutóbbi évek szakfelügyeleti vizsgálatai viszont azt mutatják, hogy a kisközségek (olykor a nagyobb települések) könyvtárainak túlnyomó többségében még egyáltalán nem indult meg ez a munka, vagy éppen csak a kezdet kezdetén tart. Vagyis e tekintetben még nagyok az adósságok, másként fogalmazva: nagyok az előttünk álló feladatok.

Jó lenne hinni (és miért ne hihetnénk?), hogy a magyarországi közkönyvtárak, szélesebben a helyismereti tevékenységet folytató könyvtárak és könyvtárosaik nem kényszerből végzik ezt a szolgáltatást, hanem meggyőződésből, a szóban forgó megye, település, régió iránt érzett elkötelezettségből, lelkesítő és serkentő érzelmi többlettől vezérelve. Annak tudatában, hogy az intézmény ezen a téren egyedül, egyedülálló teljesítményt nyújthat, hozzájárulhat a nemzeti kulturális örökség megemlékezéséhez, megismertetéséhez, sőt az emberi kultúra gazdagításához, az emberiség emlékezetének színesítéséhez is. Skaliczki Judit egy nemrég tartott jászberényi előadásában kiemelt, stratégiai fontosságú szolgáltatási ágának nevezte a helyismeretet.²⁰ Bárki, aki egy kicsit is közel került ehhez a munkaterülethez, érvek sokaságával támaszthatja alá a megállapítás igazságát. S hivatkozhat egy sor kedvező, bátorító tapasztalatra, például arra, hogy ez olyan feladatkör, ahol a szellemi befektetés, erőfeszítés hamar megtérül: viszonylag csekély anyagi ráfordítással és viszonylag nem nagy munkabefektetéssel is szép eredmények érhetők el; ennek viszont feltétele a szakmai hozzáértés, az odafigyelés, az odaadás, a leleményesség, a következetesség és a folyamatosság. Megint másfelől szemlélve a dolgot: a helyismereti tevékenység, leginkább a kiadványok közzététele, a publikálás egyértelműen hozzájárul szakmánk, pályánk tekintélyének, rangjának emeléséhez, fokozottabb megbecsüléséhez. Különösen fontos, senki másra át nem ruházható teendő a könyvtárak múltjának feltárása, bemutatása, a könyvtártörténeti információk visszamenőleges számbavétele és folyamatos rögzítése, megóvása. A vitathatatlan eredmények ellenére a tennivaló még mindig tengernyi: a települések hajdani

könyvtáiról, olvasóköreiről, olvasóegyleteiről, a mai könyvtárak idáig vezető útjáról, egy-egy helyi könyvtári folyóirat, híradó működéséről, a könyvtárosképzés formáinak, intézményeinek fejlődéséről, jó néhány kiváló könyvtáros pályájáról stb. még mindig vajmi keveset tudunk. Kizárólag rajtunk múlik, hogy a fehér foltok lassanként kiszínesedjenek...

A számítógépesítés távlatai

Szinte restelni való közhely, mégis ismételni kell: a könyvtári munkában, közelebbről a helyismereti tevékenységben a számítógép alkalmazása, térhódítása, az informatikai és a távközlési forradalom egybeolvadása lényegi, gyökeres változásokat hozott – tulajdonképpen a szolgáltatási ág minden mozzanatában. Minekutána a folyamat gyors iramban halad előre, érdemes kísérletet tenni valamiféle vázlatos áttekintésre, kifejezetten a helyismeretre szorítkozva; persze, itt sem a kimerítő teljességre törekedve és óhatatlanul érintve általánosítható elemeket is.

A helyismereti gyarapításban a komputer szerepe és lehetősége kettős. Egyrészt a számítógépet, az internetet a könyvtárak mint eszközt használják: lokális dokumentumokat, információkat keresnek vagy ilyenekre bukkannak, és így bonyolítják a megrendelést (vásárlást, előfizetést), sőt a pénzügyi tranzakció (vagyis a fizetés) is megoldható ily módon. Másrészt a könyvtárak kiterjesztették, kiterjesztik helyismereti gyűjtőköriüket az elektronikus adathordozókra, még az on-line elérhető anyagokat is igyekeznek saját szerverükön rögzíteni (archiválni). A menet szintén felderítéssel kezdődik, majd a döntés következik, végül a vásárlás, illetve a letöltés. Az utóbbinál is előfordulnak térítési problémák, amelyek közbeeső döntést igényelnek (pl. a helyi lapok on-line változatainak átvételénél). A helyismereti gyűjtemények gyorsan, bár változó ütemben bővülnek a friss keletű információkat tartalmazó elektronikus dokumentumokkal, ám újabban növekvő figyelem fordul a korábban más formában keletkezett helyismereti információhordozók elektronikus megjelenítésére, a digitalizálásra is. Leginkább nyomtatványokról (szövegekről és képekről, más megközelítésben könyvekről, folyóiratokról, hírlapokról, illetve ezek közleményeiről, aprónyomtatványokról, térképekről, kottákról, félig-publikált anyagokról) van szó, de ugyanígy készülhet elektronikus változat a kéziratokról, a fényképekről, a grafikákról, a különféle hangzó anyagokról, a pergőfilmekről, a videokazettákról, valamint a mikrofilmekekről, a fotó- és fénymásolatokról stb. Vagyis a digitalizálással egy újfajta másolat, másféle szurrogátum keletkezik, amely jórészt megtartja az eredeti információs, kommunikációs tartalmat. A helyi szándékok szavakba-írásba foglalásán túl a 2005. március 31-ei dátummal kimunkált országos digitalizálási program²¹ is hangsúlyozza a helyismereti gyűjtemények, dokumentumok digitalizálásának jelentőségét és a megkezdett munka mielőbbi folytatásának követelményét, az ODR-tagkönyvtárak (köztük a megyei könyvtárak) elsőbbségére gondolva. A tervezet a tágan értelmezett kulturális örökség megőrzésének szempontját emeli ki, és külön is utal a lokális értékek védelmének, átmentésének illetően módozataira. Bármilyen elektronikus adathordozóról legyen szó, szembe kell néznünk egy sarkalatos kérdéssel: nevezetesen azzal, hogy a digitális dokumentumok élettartama egyelőre nem ismert, nincsenek még erre vonatkozó érdemi tapasztalatok. Az viszont már jelenleg is

bizonyosan tudható, hogy a fájlformátumok időnkénti megújítására előbb-utóbb okvetlenül szükség lesz a műszaki–informatikai fejlődés következtében beálló technikai avulás miatt.

A számítógép a helyismereti feltárás során kivételes lehetőségeket kínál; sokak számára talán az a legszembeötlőbb előnye, hogy megfelelő szoftver esetén egy-egy lokális adatbázis az információk hatalmas mennyiségének tárolására alkalmas. A feltárás első szintjén egyedi és különféle integrált katalógusok, közös katalógusok egyaránt építhetők; a rekordok könnyen átemelhetők; biztosítható a sok szempontú visszakeresés; napirendre tűzhető az állóképek és az aprónyomtatványok egyedi bibliográfiai leírása (kiragadva ezt a forrásértékű anyagot az immár anakronisztikus, primitív önfeltáró módszer kötöttségeiből). A faktográfiai feltárás szintjén bármiféle adattár szerkeszthető és könnyen bővíthető; ráadásul az adatbázisok az egyes könyvtárakban, egy-egy településen, netán egy-egy megyén belül, sőt akár országosan is összekapcsolhatók. S szaporodik a szöveges adatbázisok száma (cikkekéről, aprónyomtatványokról, könyv- és hangfelvétel-részletekről stb.), amelyek a teljes szöveges keresés esélyét nyújtják. A számítógépes feltárás nagyon jó segéd-eszköze a könyvtárközi kölcsönzésnek, az Országos Dokumentum-ellátási Rendszernek is. Ez különösen fontos a helyismereti dokumentumok esetében, hiszen jelentékeny hányaduk csak egy-egy település vagy egy-egy megye könyvtárában (könyvtáraiban) található meg. Ezen túlmenően a részdokumentumok, esetleg a másolható teljes dokumentumok elektronikus másolatban elküldhetők a kérő könyvtárnak, vagyis a használonak.

Nyilvánvaló, hogy a lokális információk közvetítésében már jelenleg sem nélkülözhető (a jövőben még kevésbé) a komputer, az internet. Mind a passzív (ún. visszakereső), mind az aktív (ún. szétsugárzó) tájékoztatásban, mindenekelőtt a lendületesen kibontakozó tartalomszolgáltatásban pótolhatatlan szerepük van. Ide értendők a könyvtárak, könyvtárosok helyismereti publikációi is, egyebek között, emelkedő arányban az elektronikus kiadványok (CD-ROM-ok, DVD-k, on-line elérhető közlemények stb.).

Az elektronikus tájékoztatás és publikálás, valamint az imént tárgyalt digitalizálás termékeinek világhálóra vitele – mint ahogy arról más vonatkozásban már szó esett – ma még beláthatatlan távlatokat nyit a helyismereti szolgáltatás terén is. A telematika gazdag hozadékából már most is világosan látható, hogy az internet révén rengeteg helyi információ elérhetővé válik, elvileg a világ bármely pontján, és ez a tény számottevő mértékben előmozdítja a lokális adatok, tartalmak széles körű megismertetését, más szavakkal kifejezve: szorosan egybekapcsolja a lokalizáció és a globalizáció áramlatát.

JEGYZETEK

- 1 Gáncsné Nagy Erzsébet: A megyei és a városi könyvtárak helyismereti gyűjteményeiben 2000 áprilisában és októberében végzett használói igényfelmérés tapasztalatai. = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2001. 12. sz. 18–23. p.
- 2 Romsics Ignác: A szintézis-frás dilemmái. = Történelmi Szemle, 2006. 3–4. sz. 223–234. p.

- 3 Csokonai Vitéz Mihály: Visszajövetel az Alföldről. In: Cs. V. M. minden munkája. – 1. köt. – Budapest, 1973. – 582. p.
- 4 Tamási Áron: Farkaslaki képek. In: Székelyek. Magyar írók novellái a Székelyföldről, a székely emberekről. – Budapest, 2005. – 334. p.
- 5 Jens Peter Jacobsen: Niels Lyhne (ford. Faludy György). In: Marie Grubbe ; Niels Lyhne – Budapest, 1985. – 434. p.
- 6 Szabó Zoltán: Szerelmes földrajz. [1942]. – Budapest, 1999. – 14. p.
- 7 Hoppál Mihály: Kultúra, innováció és tradíció. = Magyar Szemle, 2006. 1–2. sz. 104. p.
- 8 Glatz Ferenc: Szeptember 11. és a tudomány : A diagnózist ki kell mondani. = Ezredforduló, 2002. 1. sz. 9. és 10. p.
- 9 Benkő Samu: Újfalvi Sándor. A gondolkodó tanú. In: Újfalvi Sándor: Emlékiratok. – Budapest, 1990. – 7. p.
- 10 Hoppál M. i. m. 100. p.
- 11 Szerepi Anna: A globalizáció fogalma, gazdasági és társadalmi gyökerei. In: Globalizációs ismeretek. - Hajdúböszörmény, 2006. – 28–29. p.
- 12 Mario Vargas Llosa: Globalizáció: a kultúra szabadsága (ford. Bojtár Péter). = 2000 [Kétezer], 2001. 4. sz. 27. p.
- 13 Gyulai Iván: Fenntartható fejlődés, Rio+10. = Ezredforduló, 2002. 2. sz. 18. p.
- 14 Az IFLA irányelvei a közművelődési könyvtárak számára. – Budapest, 1987. – 20. p.
- 15 N. Kósa Judit: Múltbezárás. = Népszabadság, 2007. március 6. 3. p.
- 16 Klaus-Dieter Lehmann: Milyenek lesznek a holnap Európájának könyvtárai? = Könyvtári Figyelő, 1998. Különszám: 21. p.
- 17 Az IFLA irányelvei közművelődési könyvtárak számára. – Budapest, 1987. – 32. p.
- 18 1997. évi CXL. törvény a kulturális javak védelméről és a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről. = Magyar Közlöny, 1997. 112. sz. 8381. p.
- 19 Bővebben lásd: Bényei Miklós: A magyarországi helyismereti tevékenység vázlatos története. = Könyvtári Figyelő, 2000. 4. sz. 612–630. p. (újraközlése: B. M.: Genius loci – A helyismereti tevékenységről. – Budapest, 2004. – 9–27. p.)
- 20 [Vajda Kornél] VK: A helyismereti munka aktuális kérdései. = Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2007. 1. sz. 4. p.
- 21 Javaslatok a kulturális örökség megőrzése érdekében digitalizálendő dokumentumok körére, a digitalizálás országos összehangolására és a projektek nyilvántartására / Országos Széchényi Könyvtár, Könyvtári Intézet, Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Kht. – Budapest, 2005. – 25 p. A program csokorba szedte a felvetődő elvi, gyakorlati és jogi kérdések többségét, sőt pénzügyi tervet is magában foglalt.

A nyilvános könyvtárak jegyzékének 2006. évi változásai

*„Minél inkább változik valami,
annál inkább ugyanaz marad.”*

(francia közmondás)

A 2006-os évre vonatkozó legfontosabb megállapítás az lehet, hogy tovább folytatódott a 2005-ben megkezdődött tendencia, azaz a nyilvános könyvtárak jegyzékén szereplő kistelepülések községi könyvtárat fenntartó önkormányzatok képviselői közül egyre többen gondolták úgy, hogy a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. tv. 64. § (1)–(2) bekezdésének¹ értelmében a települési könyvtári ellátás biztosításának törvényben megszabott kötelező feladatát a jövőben nyilvános könyvtár szolgáltatásának megrendelésével teljesítik. Ezzel összefüggésben – a tervek szerint 2007-ben – az Oktatási és Kulturális Minisztérium Könyvtári Osztálya megkezdi a szakfelügyeletet a szolgáltató könyvtárak körében. A szakfelügyelők – többek között – azt fogják ellenőrizni, hogy azon községek önkormányzatai, amelyek kérték könyvtáruk levételét a nyilvános könyvtári jegyzékről, valóban biztosítják-e továbbra is a kötelező könyvtári ellátást a településen.

2006-ban három jegyzék² látott napvilágot, közülük a 2006 januári speciális, ún. törlési jegyzék, azaz csak a nyilvános könyvtárak jegyzékéről törölt könyvtárakat tartalmazta. A korábbi hagyományoknak a 13. és 14. jegyzék felelt meg, de az utóbbi annyival több, hogy a teljes jegyzék anyagát tartalmazza³. E két jegyzékre összesen 20 könyvtár kérte felvételét, melyből 14 könyvtár, vagyis a jelentkezők 70 százaléka került fel ténylegesen. A jegyzékre felkerült 14 könyvtár alaptevékenység szerinti megoszlása:

	13. jegyzék	14. jegyzék
egyetemi könyvtár	1	0
szakkönyvtár	3	0
községi könyvtár	4	2
városi könyvtár	2	2

A 2005 év végi állapothoz képest⁴ 2127-ről 1976-ra csökkent a nyilvános könyvtárak száma, egyrészt 14 könyvtárat felvettünk a jegyzékre, másrészt a 12. jegyzékről 43, a 13. jegyzékről 57, a 14. jegyzékről pedig 65 könyvtárat, azaz összesen 165 könyvtárat töröltünk az önkormányzatok kérésére. 2006-ban összesen *hatszor* több könyvtárat töröltünk a jegyzékről, mint 2005-ben.

**A nyilvános könyvtárak jegyzéke
2002–2006**

Alaptevékenység	2002	2003	2004	2005	2006. április	2006. október	2006. évi törlés	2002–2006 összesen
Megyei könyvtári feladatok ellátása	19							19
Városi könyvtári feladatok ellátása	219	5			2	1	-1	226
Városi és országos szakkönyvtári feladatok ellátása	1							1
Városi és iskolai könyvtári feladatok ellátása	42	-11	1					32
Községi könyvtári feladatok ellátása	1132	37	26	-14	2		-118	1065
Községi és iskolai könyvtári feladatok ellátása	455	27	24	-1	2	2	-46	463
Nemzeti könyvtári feladatok ellátása	1							1
Nemzeti gyűjtőkörű és egyetemi feladatok ellátása	1							1
Digitális könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	1							1
Országos szakkönyvtári feladatok ellátása	9			-1				8
Szakkönyvtári feladatok ellátása	28	4	11	7	3			53
Egyetemi könyvtári feladatok ellátása	30			-1	1			30
Főiskolai könyvtári feladatok ellátása	35	-3	1	1				34
Egyházi könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	14	2						16
Egyházi és iskolai könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	2							2
Iskolai könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	1		1					2
Munkahelyi könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	16	-1						15
Munkahelyi és városi könyvtári feladatok nyilvános könyvtári ellátása	5		1			1		7
ÖSSZESEN	2011	60	65	-9	10	4	-165	1976

Az idei és a tavalyi táblázat adatait összevetve megállapítható, hogy a legnagyobb változás a községi (és iskolai) könyvtárak számában mutatkozott. A 2005-ös állapothoz képest 2006-ban 10 százalékkal csökkent a nyilvános könyvtárak jegyzékén található községi (és iskolai) könyvtárak száma. Ez a kistéleplési önkormányzatok számára előnyösebb forma – a szolgáltatásmegrendelés – előtérbe kerülésével magyarázható.

2006-ban a nyilvános könyvtárak jegyzékére került néhány szakkönyvtár közül felhívnom a figyelmet a Magyar Írószövetség Könyvtárára és az MTA Számítás-technikai és Automatizálási Kutató Intézet Könyvtárára. Fontosnak tartom kiemelni, hogy a városok közül Dunavarsány és Óriszentpéter hitelesített alapító okirataik alapján szintén felkerültek végre a nyilvános könyvtárak jegyzékére.

Hat könyvtár kérelmét utasította el az OKM Könyvtári Osztálya, az elutasítás okai között megemlíthető például, hogy a település képviselő-testületi határozatot küldött be és nem alapító okiratot, vagy összevont intézmény esetében már az alapító okirathból is kiolvasható volt, hogy nem biztosított a könyvtár mellérendeltsége és szakmai önállósága az intézmények sorában. A közoktatási, a közművelődési feladatok ellátása és a települési könyvtári ellátás biztosítása az önkormányzatok számára mellérendelten kötelező feladat. Amennyiben a település nyilvános könyvtár fenntartásával, de összevont intézmény keretében látja el a feladatot, akkor is biztosítaniuk kell az egyes intézmények mellérendeltségét és szakmai önállóságát. Nem szerepelhet például az iskola alapító okiratában a települési könyvtári ellátás csupán kiegészítő feladatként. (Pontosabban az iskolai könyvtár esetében igen, de akkor nem szerepel a nyilvános könyvtárak jegyzékén.) Tehát ha összevont intézmény részeként működik a könyvtár, akkor az összevont intézmény alapító okiratát kell beküldeni. Az oktatási és a könyvtári tevékenység mellérendelt viszonyban van, ezért biztosítani kell az összevont intézményen belül is a könyvtár szakmai önállóságát (pl., hogy az éves állománygyarapítási keretről a könyvtáros rendelkezessen). Az összevont intézmény alaptevékenységeinek a megfogalmazásakor is figyelembe kell venni ezt a kettősséget annak érdekében, hogy a két tagintézmény feladatai elváljanak egymástól, vagyis az oktatási és a közgyűjteményi alaptevékenységeket – amelyek egyenrangú feladatai az intézménynek – a tagintézmények bontásában kell rögzíteni. Továbbá önállóan létrehozott költségvetési szerv (pl. könyvtár) vezetője felett egy másik költségvetési szerv (pl. iskola) vezetője nem gyakorolhatja a munkáltatói jogokat. Az önkormányzati intézményvezetők esetében a polgármester gyakorolja a munkáltatói jogokat, a kinevezés és a felmentés pedig a képviselő-testület hatásköre.

A 2004-ben és 2005-ben várossá nyilvánított települések közül *Cigánd, Csorvás, Kemece, Kisköre, Kistarcsa, Ócsa* és *Pálháza* könyvtárainak hitelesített, módosított alapító okiratait várom még.

Összességében megállapítható, hogy 2004-hez képest mintegy harmadára csökkent a jegyzéken szereplő „problémás könyvtárak”⁵ száma, nyilván ez azzal a tendenciával magyarázható, hogy mind több önkormányzat kérvényezi könyvtárának levételét a jegyzékről a 2005. évtől kezdődően. Ezek a könyvtárak ugyanis – egy-két kivételtől eltekintve – egyébként sem feleltek meg a nyilvános könyvtárak alapkövetelményeinek.⁶ A nyilvános könyvtárak jegyzékének vezetéséről szóló 64/1999. (IV. 28.) kormányrendelet 4. § (4) és (5) bekezdése szerint a nyilvános könyvtár alapkövetelményei teljesítésének ellenőrzése a statisztikai és a szakfelügyeleti jelentések alapján történik, és az alapkövetelményeket nem teljesítő könyvtár törölhető a jegyzékről. Emellett az önkormányzati (kistélepülési) könyvtárak nyilvános könyvtárak jegyzékéről való önkéntes lejelentkezésével egyúttal tulajdonképpen megvalósul a jegyzék oly régóta tervezett (ön)revíziója is.

JEGYZETEK

- 1 64. § (1) A települési és a megyei könyvtári ellátás biztosítása a helyi önkormányzatok kötelező feladata.
(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatot a községi, városi, megyei jogú városi önkormányzat nyilvános könyvtár fenntartásával, vagy önkormányzatok közötti társulásban nyilvános könyvtár fenntartásával, vagy nyilvános könyvtár szolgáltatásának megrendelésével teljesítheti.
- 2 Kulturális Közlöny, 2006. 4. sz. 422–426. p.; Kulturális Közlöny, 2006. 8. sz. 908–916. p.; Kulturális Közlöny, 2006. 18. sz. 1881–2032. p.
- 3 Teljes jegyzék korábban: Kulturális Közlöny, 2002. 21. sz. 1034–1166. p.
- 4 Vö.: Könyv, Könyvtár, Könyvtáros, 2006. 7. sz. 11. p.
- 5 Értem ezen azokat a nyilvános könyvtárakat, amelyeknek a szakfelügyeleti jelentésben vagy a statisztikában szereplő adatai és a nyilvános könyvtárak jegyzékéhez bejelentett adatai eltérőek.
- 6 Általában szakfeladaton működtek, illetve a szakfelügyeleti jelentések alapján következtethetünk erre.

BÁB-, DRÁMA- ÉS MÉDIAPEDAGÓGIA KÖNYVTÁROSOKNAK

60 órás (2×4 napos), akkreditált továbbképzés Budapesten

A foglalkozások az alábbi témakörök alapszintű megismerését szolgálják: Bevezetés a drámapedagógiába, Hagyományismeret, Dramaturgiai alapismeretek, Dramatikus improvizáció I.–II., Alkalmazott drámajátékok, Bábjátékos alapismeretek, Rendezőtanári alapismeretek, Beszédművészeti alapismeretek, Vers- és mesemondás, Csináljunk rádiót!, A családi videózástól a televíziós műsorszerkesztésig

Szakmai vezető: Gabnai Katalin

Időpont: 2007. szeptember 10–11–12–13. és október 15–16–17–18.

Helyszín: Leonardo da Vinci ház Drámatéka (1082 Budapest, Leonardo da Vinci u. 41. fszt. 3.)

A tanfolyam 60 órája a könyvtárosok kötelező hétéves továbbképzési tervébe felvehető (kivéve: könyvtárostánárokat), a tanfolyam elvégzéséről a Könyvtári Intézet tanúsítványt ad ki.

A tanfolyam díja: 50 000,- Ft, időbeosztása feltétlenül folyamatos budapesti tartózkodást kíván a 2×4 nap alatt (az órárendbe egy-egy este színházlátogatás illeszkedik, bizonyos gyakorlati napok órái este lesznek stb.).

Kérjük, hogy a Könyvtári Intézet honlapjáról letölthető jelentkezési lapokat (<http://www.ki.oszk.hu/107/download.php?view.108>) legkésőbb 2007. július 10-éig juttassák el postai úton a Könyvtári Intézetbe (illetve legalább jelezzék részvételi szándékukat a hangodi@oszk.hu e-mail címen, vagy telefonon: 06-1-224-3821, 06-30-368-2258).